

le familiară și, din această cauză, motivată, în Epoca Modernă, „nomenclatura toponimică este o anexă obligatorie a vieții orășeanului, fiind un fenomen urban”, constată autorul (p. 31). Motivația se pierde, iar denumirea unui loc poate fi schimbată, de mai multe ori chiar, cu ușurință. Sunt preferate acum numele din istorie (veche – *Decebal, Împăratul Traian*, medievală – *Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul*, modernă – *Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu*), corpuri de armată (*Vânători, Grăniceri*), muzică (*G. Enescu*), literatură (*Mihai Eminescu*), tehnică (*Aurel Vlaicu*) și realizări tehnice (*Strada Gării, Strada Uzinei Electrice*), date istorice (*7 Noiembrie*), floră (*Strada Florilor, Salcânilor* etc.), faună (*Strada Cucului*), hidronime (*Strada Mureșului*), oronime (*Strada Munții Retezat*), anotimpuri (*Primăvara, Toamna*), noțiuni abstracte (*Strada Păcii, Strada Egalității*) etc.

În ultima parte a lucrării, *Lingvistica* (pp. 249–275), cele trei capitole sunt dedicate următoarelor probleme: 1. *Aspecte semantice ale urbanonimelor hunedorene* (în care analiza se face la nivel lexical – cuvinte și sensuri vechi, modele de formare prin compunere, denumiri derivate sau nederivate, apelative specifice unor arii dialectale etc. la nivel gramatical, unde au fost observate anumite particularități – este utilizat în denumiri genitivul cu prepoziție, forme vechi de plural, sunt selectate în special adjectivele, adverbele și construcțiile cu prepoziții); 2. *Aspecte tipologice* (urbanonimele pot fi, ca structură: a. simple – substantive comune: *Lunca*, adjective substantivizate: *Strâmbele*; b. derivate cu serie întreagă de sufixe: -ean/-eni, -on'u/-on', -aru/-ari, -easa, -easca, -et etc.; c. compuse – multe dintre acestea sunt formate dintr-un termen generic și un determinant: *Lunca Jiului, Valea Dăljii* etc.); 3. *Aspecte stilistice ale urbanonimelor hunedorene* (numele metaforice, combinație între cadrul geografic și sentimente, fiind des întâlnite: *Ulița Oarbă, Ulița Frumoasă, La Pierde Tren* etc.)

Putem observa astfel că autorul cărții a reușit pe deplin să-și atingă scopul propus, acela de a realiza „un studiu diacronic al numelor de locuri din toate municipiile și orașele hunedorene, având ca obiectiv principal evidențierea relației lor cu realitatea istorică, geografică și socială, care le motiva existența, modul de formare și evoluția zonelor urbane”.

Lucrarea de față poate constitui astfel un model pentru cei care doresc să abordeze cercetarea acestui segment din toponimia noastră.

Iustina BURCI
Academia Română
Institutul de Cercetări Socio-Umane
„C.S. Nicolăescu-Plopșor”, Craiova

Călin Hentea, *Enciclopedia propagandei românești, 1848–2009; istorie, persuasiune și manipulare politică*, București, Editura Adevărul Holding, 2012, 742 pag.

Enciclopedia propagandei românești, 1848–2009; istorie, persuasiune și manipularea politico ... reprezintă un instrument de lucru util pentru cei care vor să aprofundeze mecanismul propagandei politice în diverse perioade istorice, intervalul propus de autori fiind mai mult decât generos în acest sens.

Volumul este structurat în șase capitole, intitulat sugestiv: „Concepte”, *Evenimente*, „Instituții”, „Personalități”, „Arte și media”, „O cronologie a propagandei și cenzurii românești”, precedate de un „Cuvânt înainte” și încheiate cu o bibliografie. În total însumează un număr de 742 de pagini.

Primul capitol, intitulat „Concepte”, supune analizei 33 de concepte specifice sau aflate într-o legătură conexă cu propaganda, dintre care menționăm: *autocenzura, cenzura, brandul de țară, comunismul, cultul personalității, demagogia, dezinformarea, educația, dictatorul, imnul național sau de stat, mitul, naționalismul, omul nou, persuasiunea, propaganda, propaganda democratică, propaganda totalitară* etc. Fiecare concept este analizat după o „schemă” generală care cuprinde: definiții, istoric și conexiuni propagandistice, oferind cititorului o serie de detalii privind apariția și evoluția conceptului pe parcursul perioadei consacrate de către autor.

Dedicarea unui întreg capitol pentru analiza principalelor concepte referitoare la propagandă reprezintă un demers mai mult decât binevenit, în contextul în care, din nefericire, în istoriografia românească conceptualizarea unui domeniu nu a reprezentat o prioritate pentru specialiști ori a reprezentat o preocupare secundară.

În cel de-al doilea capitol, sunt luate în discuție 17 evenimente istorice importante (Revoluția de la 1848, Unirea Principatelor Române de la 1859, Războiul de independență din 1877–1878, Răscoalele țărănești din 1888 și 1907, Mișcarea memorandistă 1892–1894, Războaiele dintre 1913 și 1919, Marea Unire de la 1918, Cel De-al Doilea Război Mondial, Ziua internațională a femeii 8 martie, Ziua internațională a celor ce muncesc 1 Mai, Ziua Națională 23 August, Ziua Armatei 2 octombrie, Ziua Armatei 25 Octombrie, Ziua Revoluției bolșevice 7 noiembrie, Ziua națională 1 Decembrie, Ziua Republicii Populare Române 30 decembrie, Revoluția din Decembrie 1989 și Fenomenul Piața Universității 1989), care au fost utilizate, de-a lungul vremii, în scopuri propagandistice.

Acestor evenimente le sunt adăugate cinci subcapitole: „Propaganda militară, 1916–1989”, „Perioada comunistă, 1944–1989”, „Propaganda politică, 1990–2007”, „Propaganda în Republica Moldova, 1989–2009” și „Mediatizarea participărilor armatei române la misiuni internaționale”.

Instituțiile și personalitățile cu rol major în activitățile de propagandă întregesc tabloul *Enciclopediei...*, oferind cititorului informații mai mult sau mai puțin studiate în istoriografia românească. În atenția autorului stau 15 instituții sau structuri instituționalizate (Cultul Eroilor, Fundațiile Culturale Regale, Legiunea Arhanghelului Mihail – Garda de Fier, Ministerul Propagandei Naționale, Ministerul Artelor și Informațiilor, Secția de Propagandă și Agitație/Cultură a C.C. al P.C.R., Uniunea Tineretului Comunist, ARLUS – Asociația română pentru strângerea legăturilor cu Uniunea Sovietică, 1944–1964, Consiliul Politic Superior al Armatei, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Festivalul Național „Cântarea României”, Cenaclul „Flacăra”, Securitatea, Agerpres 1949–1990 și Centrul de operații psihologice, 1969 – prezent) și 13 personalități (Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Carol al II-lea, Elena și Nicolae Ceaușescu, Iosif Chișinevschi, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Mihai Milca, Sergiu Nicolaescu, Paul Niculescu-Mizil, Constantin Panțu, Dumitru Popescu zis „Dumnezeu” și Leonte Răutu).

Capitolul al cincelea, cu titlul „Arte și media”, reliefează imaginea de ansamblu a volumului. Afișul, folclorul urban, arhitectura, cartea, caricatura, cinematografia, filmul, literatura, presa, muzica, pictura, teatrul, radio, televiziune, toponimia, costumul, uniforma etc. sunt instrumente care, în mod tradițional, sunt asociate cu mecanismul propagandei și care, din nefericire, încă mai sunt considerate de către unii specialiști români, în mod eronat, ca fiind singurele elemente prin care s-a făcut propagandă politică de-a lungul timpului.

„O cronologie a propagandei și cenzurii românești”, depășind limitele temporale anunțate de titlul cărții, conține, după cum afirmă autorul, „evenimente susceptibile de a fi calificate drept propagandă într-un anumit context politic și militar, începând din Antichitate și până în 2009” (p. 684). Acest ultim capitol, deși nu este exhaustiv, poate fi considerat ca o „istorie în date”, sintetizând reperele importante ale propagandei și cenzurii românești.

Volumul scris de domnul Călin Hentea oferă cititorului informații prețioase pentru înțelegerea activităților de propagandă politică, dar și pentru deslușirea complexului mecanism propagandistic, pus în mișcare prin acțiunea cumulată a instituțiilor statului, a numeroși „actori” publici și simboluri.

Analizarea conceptelor domeniului studiat constituie unul dintre meritele deosebite ale autorului. De asemenea, includerea în analiză a unor evenimente și instituții, mai puțin cunoscute publicului român pentru rolul propagandistic pe care l-au jucat de-a lungul vremii, este mai mult decât binevenită.

Dincolo de calitățile deosebite ale cărții, care pot fi „imputate” exclusiv autorului, trebuie semnalat, totuși, un aspect nefericit, constatat pe parcursul lecturării/studierii lucrării domnului Hentea: neatenția editorului (ca să nu o denumim într-un mod grosier) care a dus la lipsa de cursivitate a volumului și care îl poate enerva pe cititor. Este vorba, cel puțin în exemplarul studiat de noi, de legarea „defectuoasă” a cărții: informația de la pagina 128 (capitolul I) se oprește brusc, deoarece volumul continuă cu pagina 145 (capitolul II), apoi după pagina 160 urmează pagina 129 mergând până la 144, după care urmează pagina 161.

Chiar și simpla încercare de semnalară a erorilor de tipărire-legare este derutantă. Cu atât mai mult este derutant și enervant atunci când șirul ideilor este întrerupt în timpul lecturării. Ori, având în vedere prețul ridicat cu care a apărut pe piață, asemenea greșeli nu se pot justifica în nici un fel.

Făcând abstracție de „amalgamarea” paginilor menționate, considerăm că valoarea lucrării domnului Hentea rămâne la cote ridicate. Apariția cărții este binevenită din mai multe puncte de vedere. În primul rând, merită atenția specialiștilor în domeniu, dar și a celor mai puțin „avizați”, deoarece poate fi considerată, un „manual de (auto)apărare”, întrucât inițierea în „secretele” propagandei face mai facilă recunoașterea mecanismelor/instrumentelor de propagandă (indiferent de natura sa) din diverse perioade, permițând o altfel de înțelegere/interpretare a evenimentelor istorice.

În al doilea rând, „asimilarea” informației permite cititorului să evite manipularea sa, prin intermediul diferitelor canale de informare în masă, de către diferite grupuri socio-politice și să-și formeze o părere proprie despre evenimente sau fenomene, trecute sau prezente.

Pe de altă parte, lucrarea oferă celor interesați numeroase puncte de plecare pentru analizarea, în detaliu, a diferitelor aspecte ale propagandei politice.

În lumina celor expuse, considerăm că *Enciclopedia propagandei românești, 1848-2009; istorie, persuasiune și manipulare politică*, semnată de domnul Călin Hentea, poate fi considerată un instrument de lucru important și o contribuție științifică valoroasă.

Diana-Mihaela PĂUNOIU
Academia Română
Institutul de Cercetări Socio-Umane
„C.S. Nicolăescu-Plopșor”

Diana-Mihaela Păunoiu, *Rezidența regală a Ținutului Olt (1938–1940)*, București, Editura Academiei Române, 2012, 348 p.

Cartea doamnei prof. univ. Diana-Mihaela Păunoiu, cercetător științific dr. în cadrul Institutului de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor” din Craiova, al Academiei Române, sugestiv intitulată „Rezidența regală a Ținutului Olt”, are la bază teza sa de doctorat, realizată, după îndelungi și temeinice studii, sub îndrumarea domnului Prof. univ. dr. Corneliu Mihail Lungu.

Lucrarea mai sus menționată este fundamentată pe o documentație extrem de solidă, în cea mai mare parte inedită, iar subiectul abordat de tânăra cercetătoare se înscrie în tendința orientării cercetării înspre istoria locală. În contextul în care, astăzi, se vorbește în mod imperativ despre regionalizarea României, „Rezidența regală a Ținutului Olt” se relevă ca o lectură utilă, ofertantă și actuală.

Volumul realizat de doamna Păunoiu conține șapte capitole, structurate în mai multe subcapitole, precedate de un „Studiu introductiv”, care evidențiază importanța temei. În total, numără 348 de pagini. Deci, o întindere destul de mare, care dovedește, o dată în plus, temeinicia demersului istoriografic inițiat de doamna cercetător.

Subiectul este tratat la modul plenar, după cum ne indică și titlurile capitolelor, respectiv: „Viziunea regimului carlist asupra statului și societății românești” (capitolul I), „Reforma administrativă din 1938: apariția ținuturilor și a rezidențelor regale” (capitolul II), „Organizarea administrativ-teritorială a Ținutului Olt” (capitolul III), „Administrația Ținutului Olt în contextul partidului unic (1938–1940)” (capitolul IV), „Drepturi și obligații, rigori și restricții specifice funcționarilor publici (1938–1940)” (capitolul V), „Aspecte socio-politice din timpul regimului carlist în Ținutul Olt” (capitolul VI) și „Prăbușirea regimului carlist: desființarea rezidențelor regale și a ținuturilor” (capitolul VII).

Autoarea tratează cu mult tact aspectele „arzătoare”, specifice domeniului studiat, reușind, totodată, să evidențieze nuanțe cu care, din păcate, universul istoriografic românesc nu s-a obișnuit. De pildă, doamna Păunoiu nu cataloghează explicit regimul carlist drept un regim totalitar, ceea ce a